

## Nr 156.

Av herr **Johansson, Johan Bernhard, m. fl.**, om åtgärder mot statsfientlig verksamhet.

I ett interpellationssvar, som avgavs vid 1931 års riksdag, erkändes, att de förhållanden, som skapats genom kommunistiska uppviglares av främmande nationalitet verksamhet, vore »allvarliga» och föranledde »regeringen att med uppmärksamhet följa utvecklingen å detta område». En dylik karakteristik av läget vid denna tidpunkt torde kunna sägas haft fog för sig med hänsyn till det stora antal utländska kommunister, som det året eller tiden närmast förut avslöjats och utvisats (till detta klientel höra Hurmevaara, Purmann alias Bionovice, alias Just, alias Leon, A. Ferguson, Asser Salo, B. Kühl, Scholze m. fl.). Likväl inskränkte sig statsmakterna nu som tidigare och även för framtiden att i stort sett intaga en avvaktande hållning. Resultatet av en dylik politik borde dock redan vid den tidpunkten ha varit för alla uppenbart. Den samhällsfientliga agitationen i kommunistisk anda bedrevs i ohöljd cynism på olika områden av samhällslivet, icke enbart på den politiska fronten, och snart nog började följderna av densamma att visa sig.

Det är särskilt från 1931, som de yttre tecknen på den samhällsfientliga kommunistiska propagandans förmåga att förleda massorna till våldsdåd bli märkbara i större utsträckning. I februari ägde gatuoroligheter rum i Lidköping och Göteborg, i mars greps, som redan antytts, i Stockholm den tyske kommunistagenten Bernhard Kühl. Av de hos denne beslagtagna papperen framgick i detalj, huru den kommunistiska rörelsen och pressen i Sverige m. fl. länder ekonomiskt stötts från Moskva. Under april månad ägde svåra kravaller rum i Uppsala, Halmstad och Stockholm. Oroligheterna fortsatte under maj månad i Ådalen (13—14 maj), varvid även militär tvangs att inskrida och människoliv gingo förlorade, i Vänersborg samt under pingsten även i Borås. Under hela det senare halvåret 1931 förekommo titt och tätt oroligheter, som i de flesta fall direkt kunde återföras på kommunistisk agitation och ledning.

Som en belysning av detta förhållande må följande ord ur den sovjetiska tidningen *Pravda* (Sanningen!), vilka skrevos efter kravallerna i Halmstad och Ådalen, anföras:

»Endast tack vare arbetarnas energiska sammanslutning genom att kommunisterna tog ledningen av striden varar strejken ännu. Händelserna i Halmstad och i Ådalen ställa Sveriges arbetarmassor i full utsträckning inför frågan om den politiska strejken, inför frågan om de ekonomiska stridernas omvandling till politiska strider mot det bestående klasssystemet.

I båda fallen har Kommunistiska Partiet lett massorna riktigt.» (*Pravda*, 20 maj 1931.)

Utslag av den sociala oro, som av kommunisterna med all makt underblåsts efter händelserna under det närmast föregående året, förekommo även 1932. Allt oftare gingo genom tidningspressen meddelanden om övergrepp och trakasserier mot offentliga myndigheter eller enskilda. De mest uppmärksammade kravallerna ägde detta år rum i Byske (23 maj), Klemensnäs (5 juli), Luleå (7 juli), Munksund, Skuthamn och Sandarne (9 juli) m. fl. platser, varvid det återigen var uppenbart att uppträderna framträdde i kommunistisk regi, kännetecknad bl. a. av att man vid attackerna på ordningspolisen lät kvinnor och barn gå främst i leden. De nämnda oroligheterna, som ägde rum i samband med en av kommunisterna ledd blockad av ett tiotal pappersmassfabriker i Norrland, iklädde sig mycket svårartade former. Ett stort antal av både poliserna och våldsverkarna själva blevo mera eller mindre allvarligt sårade av stenkastning eller vapen.

Detta tillstånd av osäkerhet från de lojala medborgarnas sida att se lag och rätt hävdade inom ramen för ett demokratiskt styrt samhälle och därutöver kännetecknat av en målmedveten vilja från de kommunistiska elementens sida att med *våldsmedel* göra sina meningar gällande visade under fjolåret ingen tendens att upphöra. De allmänna metoderna för den lagbundna ordningens störande fortsatte. Det mest motbjudande utslaget för den råa våldsandan kan antecknas i samband med oroligheterna i Göteborg i mars 1933, vilka då voro föremål för en debatt i riksdagen i samband med en till exc. Hansson av herr Lindman framställd interpellation (A. K. 24 mars 1933). Därutöver må som ett exempel på resultatet av propagandan bland det värnpliktiga manskapet erinras om matstrejken i Karlskrona i juli förra året.

Det kan — det är vår mening — äga ett visst intresse att kasta en, om ock hastig, blick på den ideologiska bakgrunden för denna bolsjevikiska våldstaktik, som vårt folk vid det här laget torde vara rätt förtroget med och mot vars lockelse till det, som i ett lagsamhälle ont är, det vid alltför många tillfällen ej visat tillräcklig motståndskraft.

I *Kommunismens ABCD*, utgiven av *N. Bucharin* och *E. Preobrasjenskij*, tryckt i Stockholm 1927, finner man en antydan om våra svenska kommunisters innersta syften i följande formulering: »Medborgarkriget är en skärpt klasskamp, som förvandlar sig i revolution... om man tror revolutionen möjlig utan medborgarkrig, så är det ungefär detsamma som om man skulle tro på möjligheten av en 'fredlig' revolution... Medborgarkriget låter klasserna i det kapitalistiska samhället till följd av sina intressesättningar marschera mot varandra med vapen i hand... I medborgarkriget reser sig klass mot klass. Därför kan det väl sluta med den ena klassens fullständiga seger över den andra, men omöjligt med en försoning, en kompromiss.» Ur den kommunistiska litteraturen kunna med lätthet

ytterligare belägg för en dylik inställning till lösandet av nutidens samhällsproblem anförs. Att våldet som medel i den kommunistiska ledningens hand rent av bör skattas högt framgår av Lenins egna ord: »Socialister kunna ej vara mot varje krig utan att därmed upphöra att vara socialister . . . Proletariatets borgarkrig mot bourgeoisin för socialismen äro oundvikliga. Krig från den i ett land segerrika socialismen mot andra, borgerliga eller reaktionära länder äro möjliga» (*Socialismen och fosterlandsförsvaret*, Stockholm 1924). I enlighet med dessa synpunkter har man rätt att förklara våra svenska kommunisters intresserade inställning till värnpliktsövningarna, som för dem enbart representera ett medel att förbereda till *inbördeskrigets* uppgifter.

I överensstämmelse med dessa grundsatser rekommenderade fackföreningarna i Ådalen arbetarna att »gå till kamp emot användandet av militär och polis i arbetsstrider och skapa sig försvarsorganisationer genom bildandet av proletära värnorganisationer på arbetsplatserna och att denna enhetsfront kan åstadkommas endast genom att arbetarna för ledandet av kampen skapar sig egna kamporgan och genomför kampen mot och utan de reformistiska ledarna» (*Paul Thunell: Hungeravtal eller klasskamp*, Stockholm 1931). Ur samma källa erfara vi, att »strejkledningen har till huvuduppgift inte endast att koncentrera arbetarmassornas uppmärksamhet på de för kampen uppställda kraven, utan också, vad som är särskilt viktigt, komplettera och utvidga de ursprungliga kraven och ställa nya, även politiska krav, allt efter situationen och de förändrade förhållandena». Ur dessa ord talar den makabra uppviglarfilosofi, på vars omsättning i svensk praktik vi under de sista åren till övermått erhållit prov. Kraven ställas icke för att uppfyllas utan givas avsiktligt en sådan vidd, att de *icke skola kunna uppfyllas*. Ty ett uppfyllt krav ägnar sig ej längre som agitationsmedel. Om — till kommunisternas besvikelse — ett framställt krav genom yttersta tillmötesgående från samhällets eller arbetsgivarpartens sida, vilkendera det nu är fråga om, uppfyllts, ställs genast ett nytt, ännu större!

Målet är, som det stod formulerat i ett från åhörarläktaren i första kammaren den 6 mars 1930 nedkastat flygblad, att »upprätta proletariatets diktatur i stället för den kapitalistdiktatur, som ni alla, fast på olika sätt, arbetar för att 'demokratiskt' maskera» (*Herrar borgare och borgarelakejer!*). Och vad är »diktatur»? Vi låta *N. Bucharin* ge svaret i *Programm der Kommunisten* (Berlin 1918): »Diktatur — det betyder järnhård makt, en makt, som ej har förbarmande med sina fiender . . . Ur försonligheten kan intet gott komma . . . Genom arbetarnas obönhörligt fasta makt till kommunisten! — det är vårt partis lösen. Och vårt partiprogram är den proletära diktaturens program.»

I ett föredrag på Auditorium i Stockholm den 4 september 1928 hade nuvarande ecklesiastikminister Arthur Engberg några sanna ord att säga om kommunisternas verksamhet. Han påpekade först att vår tids cesaristiska

diktatorer, en Mussolini i Italien, en Horthy i Ungern o. s. v. hade kommunismen att tacka för sin framgång och fortsatte:

»Kort och gott: för bolsjevismen är revolutionen liktydig med den politiska maktens erövring på våldets väg i syfte att med den erövrade makten våldsamt omlägga produktionssättet från kapitalistiskt till kollektivistiskt.» Och längre fram i sitt anförande sammanfattade herr Engberg i detta stycke sin uppfattning i följande formulering: »Bolsjevismen knäböjer för våldets idé såsom för en gudom.» Diktaturen är för varje kommunist idealet för en stats styrelse, n. b. en diktatur utövad av »proletariatet».

Ett utomordentligt upplysande dokument i här berörda avseende erbjuda de nyligen i Moskva av 13:de kominternexekutivens plenum antagna tetserna. Vi citera några brottstycken:

»Kominternexekutivens trettonde plenum ställer såsom den viktigaste uppgiften inför alla kommunistiska partier att genomföra en omedelbar och ständig kontroll av genomförandet av besluten, särskilt över *massarbetet*, att organisatoriskt befästa sina led, att *förbereda sig för illegalitet*, att höja disciplinen och kampdugligheten hos varje partiorganisation och varje partimedlem.

Hela situationen kräver av de kommunistiska partierna samtidigt förberedande av *kadrer* för illegaliteten, allvarligt organiserande av *kampen mot provokationerna*, kombinerande av den strängaste *konspirationens* metoder med största möjliga säkrande av de bästa *förbindelser med massorna*, övervinnandet av *schematismen* i de illegala organisationernas struktur och arbete — — — — —»

På ett annat ställe heter det:

»Vid genomförandet av alla dessa uppgifter måste kommunisterna utnyttja alla legala möjligheter för utvecklande av massarbetet samt förbinda det legala arbetet med det illegala.»

Den allmänna proklamationen gives i orden:

»Det finns ingen annan utväg ur kapitalismens allmänna kris än den, som *oktoberrevolutionen* visat: störtande av utsugarklassen genom proletariatet, konfiskerande av kapitalisternas banker, fabriker, verkstäder och gruvor, transportmedel, hus och varuförråd samt godsägarnas, kyrkornas och dynastiernas jordegendomar. — — — — —»

Till sist utkastas följande lösen:

»Kominternexekutivens plenum ålägger alla Kommunistiska internationals sektioner att vid varje vändning i händelserna vara på sin vakt och utan att förlora en minut spänna alla krafter för revolutionärt förberedande av proletariatet på de förestående avgörande striderna om makten.» (*Ny Dag*, 8 januari 1934.)

Redan därigenom att kommunisterna förorda diktaturen som styrelseform är deras idévärld direkt motsatt den svenskt *medborgerliga*. Det finns också

andra ingredienser i den kommunistiska läran, som ställa den i skarpt betonat motsatsförhållande till den västerländska kulturåskådningen, vilken, som hr Anders Örne med all rätt nyligen under en debatt i första kammaren (13 maj 1933) med skärpa framhöll, i så hög grad härleder sin uppfattning om frihetens värde och betydelse ur den kristna lärans trossatser och andliga innehåll. Till denna kristendom och därmed till frihetens källsprång i den nuvarande kulturkretsen av nationer stå kommunisterna obönhörligen fientliga liksom till all religion över huvud taget, ävensom till de former, som äktenskapligt samliv sedan ålder ägt och barnauppfostran iklätt sig. Hela kommunismens uppfattning av dessa problem präglas av en konsekvent genomförd materialistisk livssyn.

Bucharin och Preobrasjenskij uttrycka i *Kommunismens ABCD* saken på följande sätt: »Religion är opium för folket, sade Karl Marx. Kommunistiska partiets uppgift är att förtydliga denna sanning för de bredaste lagren av arbetets massor . . . Religionen är varken teoretiskt eller praktiskt förenlig med kommunismen.»

Barnen böra vidare uppfostras efter kollektivistiska mönster. Det heter i samma bok bl. a.: »När föräldrarna säger 'min son', 'min dotter', så betyder det inte bara förefintligheten av släktskapsband utan också föräldrarnas rätt att uppfostra barnen. Denna rätt är från socialistisk synpunkt icke motiverad.» Lenin uppmanade till »att massvis översätta och sprida den franska upplysnings- och ateistiska litteraturen från det 18 århundradet» och konstaterade kort och gott att »marxism är materialism. Som sådan är den lika fientlig mot religionen som materialismen hos det 18 århundradets encyklopedister . . . Vi måste kämpa mot religionen. Det är hela materialismens abc alltså ock marxismens.» (*Socialismen, arbetarpartiet och religionen*, Stockholm 1924.)

Den taktik, som på detta område kommer till användning hos oss, utmärker sig av stor försiktighet. Redan Lenin anbefalldes i dessa stycken varsamhet. En svensk kommunist skriver: »Förklara långsamt och uthålligt, undervisa och upplys, avslöja religionens lögn och bedrägeri, förklara dess uppkomst, betydelse och skadlighet men öva intet våld mot den troende befolkningen, tvinga dem icke att mot sin vilja bli ateister eller omfatta någon viss tro.» (*Albert Barthel: Bolsjevismen, religionen och kyrkan*, Stockholm 1928.) Det må i detta sammanhang vara ägnat att erinra om den ryske kommunisten Lunatjarskijs ord: »Vi hata kristendomen och de kristna, till och med de bästa bland dem måste betraktas som våra värsta fiender.» Vad kommunismen för sina dunkla syften har behov av är icke kärleken — det är hatet.

Det kan inom vårt kultursamhälle i nuvarande stund finnas många uppfattningar om och motiveringar för en religiös livsinställning. För *samhället* är det av vikt att betona religionens förmåga att för individen skapa utgångsläget för grundläggandet av vissa värdefulla föreställningar av etisk

och moralisk natur. Kommunismen undanrycker dessa möjligheter utan att bjuda en ersättning. Härav har följden blivit tillämpandet av fördomsfria grundsatser, som enbart taga sikte på om kommunismens sak genom dem gagnas och befordras. Denna frånvaro av alla slags moralbegrepp har även yttrat sig under de svenska kommunisternas arbete. Lenin har för sin del i allmänna fraser givit uttryck för sin syn på dessa problem, då han i *Kommunismens barnsjukdomar* (Stockholm 1921) bl. a. skrev: »Man måste lära sig och lära sig i grund att taga i besittning alla arbets- och verksamhetsområden utan undantag, att besegra alla svårigheter och borgerliga vanor, traditioner och sedvänjor överallt och på alla håll. En annan frågeställning är helt enkelt inte seriös, är helt enkelt en barnslighet.»

En annan viktig del av den kommunistiska propagandan tar sikte på att värva anhängare bland stamanställda och värnpliktiga i armén och flottan. Den verksamhet, som härvidlag kan bedrivas, strider mot de mest elementära regler för hävdandet av ett samhällsskick och för lojala medborgares krav på säkerhet. I likhet med marinstatschefen, amiral Otto Lybeck i en i november 1933 till Konungen inlämnad skrivelse finna vi det ofrånkomligt, att »den som befinnes tillhöra eller ha tillhört sammanslutning, vilken har till syfte att med våldsamma medel upphäva eller ändra någon av rikets grundlagar eller att förleda till ohörsamhet mot lag eller laga myndigheter, eller eljest verka i denna riktning, icke får antagas till eller bekläda befattning vid krigsmaktens stam eller reserv eller som civil befattningshavare vid dess verkstäder, förråd o. s. v.» Befälhavande amiralen i Karlskrona, konteramiral Claes Lindsström har nyligen i sin till Kungl. Maj:t ställda årsrapport uttalat sig i liknande anda liksom även tidigare varit fallet från befälhavande amiralens i Stockholm, konteramiral Ch. L. de Champs, sida.

En motsatt inställning till detta problem kan medföra oöverskådliga följder. »Sverige, ja över huvud alla västeuropeiska stater, måste», framhåller överste Sune Bergelin i en nyligen publicerad artikel (*Bolsjevikiska arbetsmetoder*, Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning 2 jan. 1934), »om de verkligen vilja se fakta i ögonen, taga hänsyn till pågående bolsjevikagitation inom sina gränser och inom redskapen för statsmaktens bibehållande i önskvärda former». Kommunismerna söka tillämpa lärdomarna från den sovjetryska revolutionen 1917, och principerna för deras verksamhet äro desamma, ehuru nu ännu mera fullkomnade. »En revolutionär rörelse av ytterlig hetskaraktär, arbetande i frihet, kan», skriver överste Bergelin, »få god jordmån och vinna spridning. Tillåtas härunder statens maktmedel att vara fria objekt för oansvarig politisk agitation, kan staten mycket lätt själv avhända sig möjligheterna för hävdandet av statsmaktens vilja.»

Vi vilja i detta sammanhang även fästa uppmärksamheten på lättheten för uppviglarna att under nuvarande förhållanden kringgå lagar och förordningar. Tidskriften *Torpeden*, *Manskapstidning för revolutionära flot-*

tister utgives sedan sommaren 1930 som en maskinskriven och enligt cyklostylemetoden mångfaldigad publikation. Att man på detta sätt lyckats kringgå tryckfrihetsförordningens bestämmelser utlöste stor tillfredsställelse i den kommunistiska pressen. Från samma år existerar också »Rödafrontförbundet». Det allmänna syftet med hela denna verksamhet framgick med all önskvärd tydlighet av artikeln *Krigsvetenskapen och arbetarklassen* i Kommunistisk Tidskrifts septemhernummer 1931, vilken på sin tid med anledning av den öppna propagandan för våldet som ett ofrånkomligt medel i den politiska striden blev föremål för stor uppmärksamhet.

Det är metoder, avtecknande sig mot en dylik dels ideell dels handgripligt påtaglig bakgrund, som även den svenska fackföreningsrörelsen under det sista årtiondet gjort bekantskap med och om vilka jämte deras tillämpare nuvarande statsrådet Gustav Möller skrivit: »Kommunisternas verksamhet är i verkligheten en marodörverksamhet. De ha till politiskt levebröd att förvränga och förvanska både vad socialdemokratien gör och vad den icke gör, vad som säges från socialdemokratiskt håll och vad som föreslås från vårt håll.» (*Kilbommarna och socialdemokratien*, Stockholm 1932.) Om de s. k. sillénkommunisterna och följderna av deras verksamhet lyder omdömet från socialdemokratiskt håll: »De ha visat sig genom upplösning av fackföreningsrörelsens gamla disciplin på vissa orter i vårt land, de ha visat sig i bemödanden att sätta i gång av de fackliga ledningarna icke auktoriserade 'vilda strejker', de ha visat sig genom framprovocerandet av upploppsartade spektakel i samband med demonstrationer mot s. k. arbetsvilliga, de ha visat sig genom en hittills aldrig skådad hets mot de ansvariga fackliga ledningarna, de ha visat sig genom en rad oordnade demonstrationer av arbetslösa mot kommunala och andra myndigheter. En oredans och upplösningens aktivitet har börjat göra sig gällande... Liket asgamen, som lever av åtelen där döden gått fram, profiterar sillénkommunismen på de mer eller mindre hjälplösa offren för den ekonomiska krisen.» (*Sillénkommunisterna — arbetarrörelsens förstörare. Tvenne bolsjevikdokument*, Stockholm 1932.) Först sökte kommunisterna att inifrån erövra fackföreningsrörelsen men nu vilja de utifrån slå sönder denna organisation. I samma broschyr skrives bl. a.: »Detta är det långa talets korta mening: det väpnade inbördeskriget. Däri utmynnar allt silleneri. Upptågen i Byske, Klemensnäs, Sandarne voro sålunda, utom led i strävandena att upplösa fackföreningsdisciplinen, en slags förberedande revolutionär gymnastik 'för den väpnade kampen om makten'.» Bolsjevikerna »lita till *kupptaktiken* som något normalt i sitt arbete... Det är... ur Sillénsynpunkt *ett fel* att iakttaga stadgar och förordningar och *en dygd* att bryta dem! De som resonera på detta sätt äro förbrytare mot den svenska arbetarklassens med otrolig möda uppbyggda organisationer... Genom att uppjaga en allmän nervositet bland arbetarna kunna de i stunder av upphetsning locka med sig människor, som icke ha ett

dugg gemensamt med Sillénarna och som under normala förhållanden kunna räknas till deras motståndare. Detta ingår i Sillénarnas kalkyler... Den gynnsammaste atmosfären för dem är upplösningen, hetsen och vrålet... Arbetarkvinnor och arbetarbarn skickas fram mot strejkbrytare och poliser. Det är krigets mest råa och barbariska metoder, som här anbefallas.»

Vi ha velat anföra detta utdrag ur en socialdemokratisk valbroschyr för att visa, att vi på vårt håll ej hava anledning att invända något mot denna frihandsteckning av läget sådant det verkligen är.

Nuvarande ecklesiastikminister Engberg har på sin tid givit en förträfflig inblick i en kommunistis hjärna och hans sätt att tänka, då han vid ett tillfälle sammanfattade ett omdöme härom på följande sätt: »Grundlagens skydd för riksdagsman under utövningen av hans ämbete skall han hänsynslöst begagna sig av och krypa bakom i den mån hans påbjudna ständiga förbindelse med den olagliga verksamheten vållar, att han kan ha behov av detsamma. Han skall stå med ena benet i de underjordiska sammansvärjningarnas värld och med det andra i riksdagen. Allt hans görande och låtande skall vara en insats i arbetet för massaktionens klart bekända ändamål: den väpnade statskuppen, inbördeskriget... Det svenska bolsjevikpartiet är ett lydorgan åt den ryska staten, är verktyg åt den härskande ryska statsviljan... Det är av vikt att hela den svenska arbetarvärlden göres medveten om att *invalet av en bolsjevik i riksdagen betyder invalet av ett ombud icke för svenska arbetares praktiska reformkrav utan för ryska statsintressen... Det synes oss befogat att säga: Hellre ombud för Sveriges folk i Sveriges riksdag än ombud för ryska regeringen*» (kurs. här). Hr Engberg yttrade till sist: »Jag tvekar icke att påstå, att det moraliska och intellektuella förfall, det suveräna förakt för rätt och sanning som präglar den bolsjevikiska propagandan är den farligaste pest, som någonsin hotat arbetarrörelsen.» (*Arthur Engberg: Uppgörelse med bolsjevismen. Föredrag i Auditorium i Stockholm 4 sept. 1928.*)

Av de lämnade citaten framgår, som sagt, med all önskvärd tydlighet att även inom svensk socialdemokrati förståelse för faran av de samhällsomstörtande lärorna kan förutsättas. Denna tar sig dock endast sporadiska uttryck och företrädes icke med tillbörlig kraft av partiets auktoritativa ledning. Inom detta politiska läger är man också böjd för att göra en distinktion mellan de s. k. Kilbomskommunisterna och de s. k. Sillénkommunisterna, av vilka de senare bibehållit men de förra avbrutit den intima förbindelsen med Sovjetryssland. En dylik gradering ter sig emellertid vid närmare påseende föga motiverad.

De bägge kommunistiska riktningarna utkristalliserade sig som resultat av en spänning inom partiet, vilken blev akut den 9 okt. 1929. Sillénkommunisterna erhöilo för sin del auktorisation från Moskva under det att Kilbomskommunisterna påtrycktes stämpeln av irrlärare och fiender till



bolsjevismens internationellt arbetande rörelse. För belysning av hur man hos de senare såg på situationens utveckling hösten 1929, torde några utdrag ur deras tidnings, Folkets Dagblad Politiken, ledare samt gruppens upprop och manifest från samma tid vara av ett visst intresse. Man skrev där bl. a.:

»Den nuvarande Kominternledningen har genom den oerhörda förbrytelse, som med dess gillande begicks i Stockholm onsdagen den 9 oktober väl brutit — tillfälligt är vi övertygade om — partiets organisatoriska förbindelser med en del av de revolutionära klasskamraterna i andra länder, men den har icke kunnat bryta vår *politiska gemenskap med dem* (kurs. här). Vi kommer också i fortsättningen att stödja de ryska arbetarnas kamp . . .» (*Vårt partis framtida kurs*, ledande artikel, F. D. P., 12 okt. 1929).

»Vad det nu främst gäller för alla som verkligt allvarligt vill hjälpa till att skydda Sovjet-Unionen, det är att samla massorna till fastare *revolutionär* (kurs. här) sammanhållning än någonsin», hette det något senare (*Blott massorna kan skydda arbetarstaten*, ledande artikel, F. D. P., 18 okt. 1929.) Vid ett annat tillfälle skrevs: »Må vi på 12-årsdagen (av den ryska revolutionen, november 1917) visa, att vi förstått . . . genom löftet att än mer energiskt arbeta för massornas samling omkring Sverges kommunistiska parti, d. v. s. för den *revolutionära* (kurs. här) kampen.» (*För ryska revolutionen — för massornas samling*, ledande artikel, F. D. P., 7 nov. 1929.) Och som protest mot dem, som i Kilbomskommunisterna velat se ett »nationellt parti» förklarades efter partikongressen och rekonstruktionen: »*Det har aldrig varit meningen att bilda något nationellt parti, det har aldrig varit meningen att bryta med Komintern . . . Sverges kommunistiska parti står kvar på Kominterns grund*» (kurs. här). (*En triumfens dag*, ledande artikel, F. D. P. 18 nov. 1929) och i det manifest, som utsändes av kongressen, förklarades att »kapitalismens och dess lakejers utpressning av arbetarklassen i stad och på land måste mötas av en enhetlig *revolutionär* (kurs. här) kamp, vari proletariatets hela klassolidaritet fullt kommer till sin rätt . . .» (*Till Sveriges arbetare*, F. D. P. 19 nov. 1929.)

Under Kilbomskommunisternas partikongress i november 1929 betonades uttryckligen, att arbetareklassen icke vore pacifistisk, utan att den både kunde använda näven och även något, som »sitter i densamma». Då debatten sedermera berörde det kommunala arbetet förklarades bl. a.: »Medan socialdemokraterna går in i de kommunala organen för att understödja dessa som de anser demokratiska inrättningar samt söker erövra dem för att under socialdemokratisk ledning tjäna kapitalisternas intressen, tar kommunisterna säte där för att *utnyttja de kommunala institutionerna såsom stödjepunkter för den revolutionära rörelsens verksamhet*» (kurs. här). Detta uttalande, ett slag i ansiktet på det svenska folket med hänsyn till dess tusenåriga traditioner på den lokala självstyrelsens område, är givetvis i lika hög grad gillt för Sillénkommunisterna. Vi hava här anfört det i uteslutande syfte att bidra till illustrerandet av den anda, som, oförbätterlig och hätsk, ännu

hålles levande inom den, som man på vissa håll ävlas att framställa saken, mera »moderata» kommunistgruppen i vår svenska riksdag. Man äger även rätt att betvivla behovet av folkrepresentanter i riksdagen, som — för att citera en talare på *Kilboms*-kongressen hösten 1929 — måste leva enligt maximen: »När en kommunist talar, så får han icke framlägga sin egen mening utan alltid framföra partiets», d. v. s. tillfredsställa de fordringar och krav, som de ryska teoretikerna formulerat i sina skrifter. Passar i dylika sammanhang icke verkligheten till den teoretiska modellen desto värre för — verkligheten!

Ägnar man sig vidare åt ett studium av de två fraktionernas stadgar, heter det hos *Kilbomskommunisterna*, § 1: »Sverges Kommunistiska Parti är en del av den internationella revolutionära rörelsen, som arbetar på att över hela världen genomföra de undertryckta klassernas sociala frigörelse, störta det kapitalistiska samhället, upprätta *proletariatets diktatur* (kurs. här) och införa det klasslösa kommunistiska samhället» (Stadgar för Sverges Kommunistiska Parti, Stockholm 1930). Hos *Sillénkommunisterna* lyder motsvarande § på följande sätt: »Sverges Kommunistiska Parti är en sektion av Kommunistiska Internationalen, Komintern, det *revolutionära* (kurs. här) proletariatets världsorganisation. Partiet erkänner Kominterns program och stadgar samt utför sitt arbete i enlighet med dess riktlinjer och beslut. Partiets namn är Sverges Kommunistiska Parti (Sektion av Kommunistiska Internationalen)» (Stadgar för Sverges Kommunistiska Parti, sektion av Kommunistiska Internationalen, Stockholm 1930).

Att en sinnesändring icke ägt rum hos *Kilbomskommunisterna* slogs hösten 1929 fast av alla socialdemokratiska tidningar. Vi låna i detta avseende en formulering ur *Smålands Folkblad* av märket G. L—g (återgiven på Soc.-Dem:s Pressrund 24 nov. 1929): »Moskva är ännu Mecka, där gudomsvisheten uppenbaras . . . Detta är alltså självständigheten, den andliga friboheten hos det nya partiet . . . Att vara både för Moskva och mot Moskva går inte — man spricker som kameleonten på det skotska tyget.»

Efter landstingsvalen i sept. 1930 trodde sig nuvarande ecklesiastikministern Arthur Engberg ha anledning att i en ledare med titeln *Nemesis* i Soc.-Dem. för 23 sept. skriva: »Bolsjevismens gift drives energiskt och radikalt ut ur den svenska arbetarrörelsens organism». Hr *Kilboms* parti hade »reducerats till en intighet. Hr *Silléns* parti har förvandlats till en våt fläck». Denna optimistiska syn på kommunismens problem jävades emellertid av utvecklingen. Den samvetslöst bedrivna agitationen, med eller utan understöd från Sovjets myndigheter, bar frukt. Hösten 1930 räknade hr *Kilbom* 35 011 anhängare, hr *Sillén* 17 410. Men vid riksdagsvalet i sept. 1932 mönstrade bägge riktningarna tillsammans 207 809 väljare. Denna stegring (75 245) från valet 1928 visar, att draksådden långt ifrån enbart fallit på hälleberget. Genom detta resultat har verkligheten själv vederlagt det under de-

batterna i riksdagen i samband med högerpartiets motioner om straffbeläggande av förberedelse till högförräderibrott m. m. den 12 mars 1932 framförda skälet, att lagstiftningsåtgärder av denna art ej vore av nöden, enär kommunisterna endast utgjordes av en liten sekt bland väljarna.

Under denna riksdagsdebatt erinrades även om, att rikets ansvariga myndigheter (socialdepartementet i en P. M. rörande reserv- och statspolisen, överståthållareämbetet) fäst uppmärksamheten på meningsriktningar, som öppet sade sig arbeta för att på *våldets väg* omstörta samhället. Från socialdemokratiskt och borgerligt vänsterhåll var man emellertid ovillig att »kriminalisera misshagliga politiska åskådningar». En liberal talare ansåg det dock ej försvarligt att låta en till öppet landsförräderi syftande propaganda ostört fortgå. Denna synpunkt hade tidigare med kraft understrukits av högerpartiets talesmän. Det framhölls, att talet om »att icke skapa martyrer» var grundfalskt. Det gällde att på laglig väg bereda möjlighet att hålla efter ledare för en agitation, som ej i vårt samhälle *bör* vara tillåten. Begäran om skrivelse från riksdagen med krav på utredning av spörsmålet avsågs emellertid av bägge kamrarna.

Vid denna riksdag förekom också en debatt (24 april) angående den kommunistiska propagandan i folkskolorna, föranledd av en interpellation (F. K. nr 6) i ämnet. Härvid blottades en verksamhet av den natur, som vi ovan haft anledning att i dess stora drag exemplifiera. Dåvarande ecklesiastikminister Stadener ansåg dock att gällande lag på området gav tillräcklig möjlighet att gripa in mot de påtagliga missförhållandena. Från socialdemokratiskt håll hävdades den passiva ståndpunkten, att en lärare ej borde avsättas på grund av sina åsikter i politiska eller religiösa ting, ett utslag av liberalismens låt det gå som det vill-mentalitet, vilken vi i innevarande stund finna lika oförklarlig som oförsvarlig.

Som ett sammanfattande omdöme beträffande det sinnelag som av motståndarna till en preventiv lagstiftning på de berörda områdena vid detta tillfälle redovisades, må återigen framhållas, att den synes oss uppbyggen av en, i vårt tycke, missriktad individualism, som hellre ser staten gå under än den ålägger den enskilde band och tygel, även om allt förnuft samtidigt säger, att det frihetens system, man anser sig förpliktigad hävda, allvarligt äventyras.

En i viss mån ny inställning till hela detta problem gjorde sig emellertid snart gällande även från dessa kretsar, närmast föranledd av den åskådningensundervisning, som händelser i oss omgivande länder erbjöd. Att denna dock kom rätt hastigt uppå framgår av att ännu i mitten av mars 1933 en debatt i andra kammaren ägde rum med anledning av från vårt parti begärda åtgärder mot gudlöshetspropagandan och varvid åter av vårt parti påpekades den roll, som härvidlag den kommunistiska propagandan spelade. »Att barnen skyddas för otillbörlig, förgiftande, hatfull propaganda är uppenbarligen från alla rimliga synpunkter påkallat», ett yttrande av

rektor Manfred Björkqvist, Sigtuna, utgjorde rättesnöret för dem, som åsyftade »åtgärder i allmänhet», om också icke direkt lagstiftning, mot de påtalade företeelserna. Kammarens beslut blev dock vid denna tidpunkt avslag. Tiden var ännu icke mogen men syntes snart gå mot sin fullbordan.

I samband med de ovan omnämnda oroligheterna i Göteborg framställdes från högerhåll till excellensen Hansson en interpellation, vilken föranledde debatt (24 mars 1933). Under denna hävdade likväl återigen exc. Hansson jämte representanter för Kilbomsriktningen, att en ny lagstiftning i syfte att med straff åtkomma de ansvariga ledarna för upploppen ej vore av nöden. Av vårt partis talesmän hävdades däremot med skärpa, att en lucka i lagen förelåg och att det vore en skandal, att uppviglare i press eller på tribun finge tillåta sig, snart sagt, allt. Det vore även värt att beakta, att en demokrati, som ej visade vilja att hävda sig själv, löpte fara för sitt bestånd. Hr Hamrin framhöll vikten av, att regeringen satte makt och handling bakom sin förklarade vilja att medverka till hävdandet av lag och ordning och betonade att »folkfriheten sättes i fara just genom att man icke vidtar tillräckliga åtgärder emot sådana företeelser, som vi sett i vårt land under de sista åren . . . Jag kallar det icke undantagslagstiftning, om man skärper lagarna emot brottslingar . . .» Socialdemokraterna vilja visserligen ej veta av militär vid arbetskonflikter, och denna synpunkt kan man förstå men samtidigt vägra de också anslag till en utökad polismakt. En dylik position är ohållbar, om man menar allvar med sitt tal att vilja hävda ordningen. Hr Hamrin sekunderades av riksdagsman I. Österström, vilken i ett senare uttalande för Stockholms-Tidningen skrev: »Det bör handlas kallblodigt men beslutsamt från samhällets sida och bör göras klart, att leken med brännbara ämnen är en farlig lek, som ej kan tolereras.» I *Svenska Morgonbladet* förklarades, »att en skärpt och i olika avseenden mer *effektiv* lagstiftning mot den bolsjevikiska våldspropagandan är absolut nödvändig».

Under denna debatt betonades likaledes av landsorganisationens ordförande, hr Edv. Johanson, att skulden för uppträderna i Göteborg åvilade Sillénkommunisterna, vilka där närmast varit i aktion, och av tvenne andra socialdemokratiska talare, hrr Törnkvist i Karlskrona och Lövgren i Nyborg, förklarade den förre, att »vi alla äro betjänta utav, att ingen utav oss — varken ledare eller ledda — skola låta oss behärskas av någon tvekan, när det gäller att rensa upp i den dy, som håller på att svämma över oss» under det den senare stämplade Sillénkommunisternas propaganda som rena uppmaningen till våldsdåd. Debatten fick dock denna gång utgöra svar på frågan.

I den socialdemokratiska pressen hördes likväl nya toner. Ny Tid skrev (27 mars 1933): »Endast vetskapen om riskerna kan avhålla dem (kommunisterna) från att begå nya våldsdåd, nya dumheter och nya för arbetarrörelsen fördärvbringande attentat. Sådant är läget.» Det är påfallande, att socialdemokraternas harm över kommunisternas bravader ofta hämtar sin

närning enbart ur skadligheten för *arbetarnas* intressen för *fackföreningsrörelsen*, som misskrediteras. Att hela samhällets intressen skadas tycks inte spela någon roll. I *Smålands Folkblad* (10 mars 1933) förklarades: »Demokratin har ingen anledning att i nitälskan om yttrande-, tryck- och församlingsfriheten låta sina fiender bolsjevism och nazism bereda marken för diktaturen», och senare skrev tidningen: »Vi säga öppet ifrån att vi icke hysa några principiella betänkligheter mot förbjudande av diktaturpartierna.» *Arbetet* i Malmö sekunderade (12 april 1933): »Vi äro också väl medvetna om att den dag kan komma, då en upplösning av såväl bolsjevikorganisationer som andra diktaturrörelser (och vi göra intet undantag) kan bli nödvändigt.» I liknande anda uttalade sig också riksdagsman A. Vougt offentligt enligt referat i hans egen tidning.

Begäran om utredning angående åtgärder mot statsfientlig verksamhet avböjdes, som nämnts, av riksdagen 1932. Frågan togs emellertid åter upp av högerpartiet vid 1933 års riksdag (motion nr 126 F. K.; nr 295 A. K.), och begäran om utredning blev nu tillstyrkt (utskottsutlåtande F. K. nr 8; i A. K. nr 6) av utskotten. Debatten, som ägde rum den 13 maj 1933, uppvisade gent emot fjolåret vitt divergerande uppfattning vad de socialdemokratiska talarna beträffar.

Från detta håll framhölls denna gång att utredningen i år vore berättigad med hänsyn till de *nationalsocialistiska* rörelserna. Vi behöva ej, hette det, »kela med grupper till höger och vänster», vilka stå demokratin efter livet. »Frihetens fiender ha ingen rätt att i frihetens missbrukade namn söka skydd för sina förehavanden.» Hr Örne uttalade bl. a. förhoppningen att ordningsmakten »i den del av pressen, som står mig närmast» för framtiden skall bli föremål för högre uppskattning, vilket föranledde exc. Hansson till yttrandet: »Herr Örne har yttrat några mycket motiverade ord angående vårt förhållande till ordningsmakten» samtidigt som han motiverade ett tillstyrkande av utredningskravet som ett medel att lugna oroliga sinnen. Resultatet förmodade han skola bli, att de existerande lagarna skulle anses räcka till. Hr Åkerberg i Örebro uttalade sin farhåga för att demokratin höll på att bli självändamål och tillstyrkte varmt utredningen. Det framhölls vidare från socialistiskt håll, att »går man in för att lagstifta mot dem, som med våld och andra olagliga medel vilja förändra stats- och rättsordningen i landet, så lägger man ju band på revolutionärernas uppträdande». Det gällde nu särskilt att se upp med nationalsocialismen, som strävar efter att »ödelägga arbetarrörelsens och demokratiens livsverk» (Hällgren). Från de frisinnade framhöll hr Sandberg att »en överväldigande folkmajoritet kräver, att det blir om möjligt slut på uppviglingsförsök och våldstendenser. Detta är en yttring av en i bästa mening sund folkvilja, som i sig och sin uppskattning och värdering av de stora sociala och kulturella värden, den demokratiska stats- och rättsordningen tryggt åt vårt folk, innebär den bästa garanti mot alla de krafter, som sträva elter att omstörta allt det, som ett

långt och mödosamt arbete byggt upp i god riktning», synpunkter, vilka vi till alla delar instämma i.

Av vårt partis talare betonades vid detta tillfälle att kommunisterna efter valet räknade 8,29 % (207 809) av väljarkåren under det att nationalsocialisterna endast nådde upp till 0,61 % (15 170). Begäran om utredning i det föreliggande ämnet vore därför främst motiverad av den överhandtagande kommunismen. Vad det gällde vore att få en lagstiftning, som möjliggjorde inskridande mot *ledarna* för uppviolingspropagandan. Det erinrades också om, att man i en broschyr från sovjetihåll fäst uppmärksamheten hos de sina på vikten av att exploatera liberalismens och pacifismens extrema åsikter i fråga om humanitetens krav. Hur måste man inte på kommunistihåll le åt denna tolerans och humanitet, i vilkas skydd man energiskt och hänsynslöst arbetar på att nå den maktställning, att man stolt och fräckt kan trampa dem under fötterna — så snart de fyllt sin uppgift att låta kommunisterna arbeta i fred!

Bland de socialdemokratiska inläggen förtjänar därutöver särskilt hr Lundstedts att återgivas. Han yttrade bl. a. följande: »Vi kunna icke i fortsättningen tolerera en agitation, som redan fångat tusenden och som går direkt därpå ut, att Sverige, ett av jordens mest demokratiska och minst olyckliga folk, skulle underkasta sig ett bolsjevikiskt herravälde, som t. o. m. synes alltför påfrestande för människor, som dessförinnan under århundraden slavats under byråkrati och knutpiska. Lika litet kunna vi tolerera en agitation, som går ut på befrämjandet av andra kulturen förgörande diktaturer, i vilka rättsväsendet icke användes för uppehållandet av den medborgerliga friheten . . . Skenbart paradoxalt skulle jag kunna uttrycka saken på det sätt, jag gjorde i början, nämligen så, att, såvitt en lagstiftning av nu ifrågavarande art kringskär yttrandefriheten, sker detta, *på det att yttrandefriheten i ett demokratiskt samhälle må kunna garanteras.*»

Hr Lövgren trodde till sist, att om tyskarna i tid tagit i med hårdhandskarna mot kommunisterna, hade ej nationalsocialismen gått till seger. »Jag är», yttrade hr Lövgren bl. a., »icke rädd för att göra lagar mot dem, som uppenbarligen vilja komma den demokratiska ordningen till livs.» Den begärda utredningen beviljades därefter.

Det må för oss vara ägnat att väcka tillfredsställelse att förståelsen för denna utomordentligt viktiga fråga, ingripande mot den statsfientliga propagandan, synes vara i kraftigt tilltagande, icke minst inom socialdemokratiens leder.

Ur principiella synpunkter torde helt visst möjligheter föreligga att hos alla lojala svenskar skapa enighet i kravet på vaktslagning kring en effektiv och målmedveten svensk demokrati och särskilt i fråga om en frontställning mot de kommunistiska uppviolarna. Det av socialdemokratiska talare under tidigare debatter i riksdagen framförda argumentet, att man ej genom

speciell lagstiftning borde föregripa den utredning bl. a. beträffande högförräderibrotten, som då handhades av professor Thyré, synes med dennes död ej längre bärkraftigt. I justitiedepartementet har f. ö. nyligen meddelats, att slutförandet av de av prof. Thyré påbörjade utredningarna nu komme att skjutas på framtiden. Då vi nu därför taga steget fullt ut och helt *kräva förbud för sådana organisationer, vilket namn de än må bära, vilkas öppet uppgivna syfte är att med våld söka omstörta vårt samhällsskick*, tro vi oss tala på den »överväldigande folkmajoritets» vägnar, som hr Sandberg under fjolårets debatt erinrade om och som vill ett »slut på uppviglingsförsök och våldstendenser». Då vi så göra veta vi oss även ha uttalat en rekommendation för de försiktighetsåtgärder, som hos andra folk befunnits nödvändiga och vilka där bevisat sitt berättigande och sin nytta för de syften, vi avse. Vi instämma i de synpunkter, som av hr Lundstedt framfördes i fjol. »Vi kunna icke i fortsättningen tolerera en agitation, som redan fångat tusenden» och som går ut på att sälja vårt land till en främmande stat med från vår väsensskild anda, sak samma om denna är belägen öster eller söder om våra farvatten. Vi vilja nu som förut vara oss själva som *svenskar i ett fritt land*.

Det är vår tro, att om ej kraftiga åtgärder av den natur, vi i dag förorda, vidtagas, löper samhället fara att utsättas för de största olyckor. Det gäller — som hr Törnkvist i Karlskrona med skärpa hävdad — att »rensa upp i den dy, som håller på att svämma över oss», det gäller — som från högerns sida och som av hrr P. A. Hansson, Hamrin, Lundstedt i Uppsala och Lövgren i Nyborg vid olika tillfällen framhållits — att värna demokratin, att — som prof. Lundstedt också yttrade — inskränka friheten, *på det att friheten må få fortleva*, det gäller att förverkliga — som hr Sandberg förklarar — »en överväldigande folkmajoritets» krav. Det gives i detta sammanhang likaså anledning erinra om, att på sistone även andra politiska riktningar framträtt, vilka — visserligen utan att i sina programmatiska formuleringar uttala sig i denna riktning — med fördomsfria metoder, vari även våldstanken spelar en roll, bedriva en uppviglande agitation, nämligen de olika nationalsocialistiska rörelserna. Den nationalsocialistiska partidiktaturens väsen torde i grund och botten stå lika främmande för det svenska folkets önsknings som den proletära diktaturen. Därutöver kan gentemot de lärar, som av dessa politiska meningsriktningar föras till togs, allvarliga betänkligheter anföras. Deras uppfattning om rättens relativitet och skyldigheten att endast hävda den i den mån detta befördrar de egna intressena ställer dem i detta avseende vid kommunisternas sida. Att de understundom även ansluta sig till kravet på att låta de sociala motsättningarna bli avgjorda med våld, framgår bl. a. av en i samband med kommunistkravallerna i Göteborg i mars 1933 i *Den svenska nationalsocialisten* (nr 6, 1933) skriven artikel, där det heter: »När lagen skyddar strejkbrytare är det givet att sjömännen själva måste träda i *direkt förbindelse med dem för att övertyga dem om*

*det oriktiga i deras handlingssätt»* (kurs. här). Denna formulering innehåller ett godtagande av de våldsdåd, som vid detta tillfälle kommo till utförande. Över huvud taget vilja vi med hänsyn till den mentalitet, vilken gör sig gällande inom dessa rörelser, om dem ha uttalat, att även de kunna befinnas vara i behov av att i sin agitation stävjas genom de medel, som en här ifrågasatt lagstiftning tillhandahåller.

I de flesta västerländska kulturstater tillämpas med hänsyn till den samhällsfientliga propagandan, dess organisationer och ledare, betydligt strängare betraktelsesätt än vad hos oss i Sverige hittills varit fallet. Vi hänvisa i detta avseende till bifogade bilaga över viss lagstiftning på hithörande område i främst Finland, Estland, Lettland och Litauen, länder, där man tvings att taga ställning till och lösa de problem, som behandlas i denna motion, med hänsyn närmast till den kommunistiska agitationens aggressiva karaktär och majoritetens av befolkningen ovilja mot att längre tåla dess bedrivande i frihet.

Vi vilja till sist tillåta oss erinra om, att excellensen Hansson i sitt första offentliga tal efter regeringsskiftet i september 1932 — det hölls i Ludvika den 22 oktober — framhöll (enligt T. T:s referat), att han vore böjd för att bedöma händelserna i Sandviken den 4 maj samma år mycket strängt med hänsyn till att »uppträdena framstå såsom led i en plan att här hemma förverkliga moskvainstruktionerna rörande framkallandet av våldsamma utlösningar i de sociala striderna». Excellensen Hansson höll vidare den 23 november 1932 ett tal i Örebro, vari han bl. a. yttrade: »Vi leva i en tid, då demokratin får slåss på skarpen för sitt liv i flera länder. I åtskilliga av dessa kanske det nu sett annorlunda ut, om demokratin med hårdare medel i tid hävdad sig själv. Demokratiens fiender ha haft ett för lätt spel. Nu får demokratin där kämpa för sitt liv under sämre omständigheter. Vårt land är i det avseendet lyckligt lottat. *Vad som hänt på andra håll bör ha givit oss så mycken lärdom, att vi ej göra om samma fel* (kurs. här). Demokratin skall visserligen argumentera, fostra och lära *men även styra med fast hand* (kurs. här). Det finns bolsjevikmentalitet inte bara på en sida. Vi ha att på den punkten liksom på alla andra punkter göra klart för oss, vad tiden kräver. Element, som söka undergräva möjligheterna för demokratin, böra inte få driva sitt spel. Vi ha här i landet yttrandefrihet, tryckfrihet, mötesfrihet o. s. v. *Men vi ha intet bruk för en rysk taktik* (kurs. här), som söker undergräva grunden för framgångarna för den svenska arbetarrörelsen, den starkaste i världen. *Om det kräves skola vi ej tveka att även åt eget håll ge besked om att vi ej tåla något, som är ägnat att förstöra demokratiens möjligheter* (kurs. här). Det svaret är nyttigt inte bara för bolsjeviker utan även för andra, som inte tänkt igenom demokratin och dess betingelser.»

I den borgerliga pressen uppfattades givetvis dessa allvarliga ord på det



enda sätt, som var möjligt, nämligen som en av regeringen antydd vilja att med extra åtgärder ingripa mot den kommunistiska propagandan såväl som mot andra rörelser med statsfientlig karaktär. Dessa förmodanden stämplade emellertid några dagar senare exc. Hansson närmast som en förolämpning i samband med ett anförande, som hölls inför Ådalens befolkning.

De bolsjevikelement, som i Ludvika och Örebro fått figurera som demokratiens och folkets fiender, blevo i Ådalen (enligt T. T:s referat) ingen »verklig fara för samhällsordningen. De äro och förbli en ringa del av vårt folk. De kunna väl framkalla ett och annat bråk, vilket i och för sig är illa nog, men det är långt därifrån till vad en del gott folk i sin fantasi utmåla för sig, när det gäller bolsjeviker». De inviter till en mera fast politik åt detta håll, som exc. Hanssons tidigare ord givit berättigad anledning till, avvisades, som sagt, med all skärpa.

De synpunkter, som i de givna citaten komma till synes, förefalla oss rätt typiska för de socialdemokratiska uppfattningarna i hithörande frågor. Å ena sidan en läpparnas bekännelse inför ett för alla uppenbart läge men å andra sidan samtidigt en oresonlig ovilja mot att råda bot på missförhållandena genom handlingar.

Det ligger emellertid makt uppå, att man verkligen kommer från ord till handling. Alla ansvarskännande medborgare äro ju överens om det trängande behovet av ett bestämt och kraftigt ingripande. Att låta tiden förrinna under trögt framskridande utredningar är endast att låta de samhällsfientliga åskådningarnas gift spridas vidare i samhällskroppen. Det ligger fara i dröjsmål. Som förut här erinrats om, begärde riksdagen i fjol en utredning för åtgärders vidtagande på hithörande område. Exc. Hanssons uttalande om att resultatet antagligen komme att bliva, att nu gällande lagstiftning befundes tillfyllest, en uppfattning, som vi ingalunda kunna dela, är ej ägnat att lugna de farhågor, vi här låtit komma till uttryck. Ehuru ärendet i fjol betecknades som brådsakande, har utredningen likväl icke fortskridit så långt, att regeringen funnit sig kunna bebåda något förslag till årets riksdag. Dessa omständigheter jämte händelserna ute i världen under det sistförflutna året föranleda oss att ånyo upptaga frågan om de samhällsfientliga organisationernas bekämpande, en angelägenhet som i egentligaste mening är en samhällets livsfråga.

Vårt ansvar gentemot vårt land och mot våra efterkommande bjuder att inte tvekande dröja intill det sista. Ju längre vi uppskjuta den nödvändiga operationen, ju svårare blir den att företaga. Vi måste medan tid är visa tillbaka detta angrepp från kulturfientliga, oss väsensfrämmande, upplösande krafter. I det syftet och med det målet för ögonen samt under hänvisning till de meningar, vi ovan låtit komma till synes, få undertecknade hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t dels uttala, att den förväntar förslag till åtgärder i ämnet förelagt innevarande eller senast 1935 års riksdag, i följd varav den av riksdagen år 1933 begärda utredningen bör bedrivas med den skyndsamhet, som härför erfordras, dels ock hemställa, att i förslaget upptagas bestämmelser av innehåll, att medlemskap i organisationer, syftande till att med våldsamma eller eljest olagliga medel ändra Sveriges stats- och samhällsordning, ävensom all propaganda av enahanda art, belägges med effektivt straff, i följd varav sådana organisationer skola förklaras upplösta, allt i syfte att i lojala medborgares intresse åstadkomma ett efter tidens krav och fordringar svarande skydd för våra på den historiska utvecklingens grund byggda samhällsinstitutioner.

Stockholm den 22 januari 1934.

*Gösta Bagge.*

*Joh. Nilsson*  
i Kristianstad.

*A. O. Frändén.*

*O. Bergqvist.*

*J. B. Johansson.*

*Fritiof Gustafson.*

*M. Svensson.*

*Bilaga.*

I Finland ha de lagstiftande organen stadfäst en lag av den 23 januari 1931, vilken tar sikte på möjligheten att i tid stävja den art av uppror och högförräderi, som åsyftas. Vi tillåta oss att åter — liksom i motion nr 1 i bägge kamrarna vid 1932 års riksdag — i tillämpliga delar anföra densammans lydelse:

»Den som:

1. ansluter sig till sådan förening, organisation eller annan sammanslutning, som honom veterligen är verksam för våldsamt omstörtande av Finlands stats- och samhällsordning eller avser främjande eller medelbart eller omedelbart understödjande av dylik verksamhet, eller vilken genom värvande av medlemmar, insamlande av medel, erläggande av avgift eller på annat därmed jämförligt sätt verkar till förmån för honom veterligen så beskaffad sammanslutning;

2. deltagar i möte, som honom veterligen sammankallats för främjande av högförrädisk verksamhet, eller på vilket lägges råd eller beslutas om främjande av högförräderi åsyftande verksamhet eller grundande av i 1 punkten nämnd sammanslutning, därest icke av omständigheterna framgår, att hans avsikt icke varit att befrämja en dylik verksamhet;

3. i tal, skrift eller annorledes beprisar högförräderi eller förberedelse därtill eller utsprider skrifter eller framställningar, om vilka han vet, att de innehålla uppvigling till högförräderi eller förberedelse därtill eller lovordande därav, eller

4. på annat sätt i ord eller handling, uppsåtligen främjar högförräderi åsyftande verksamhet, straffes, därest han icke på grund av annat lagrum är för handlingen förfallen till strängare straff, med fängelse ej under två månader.» (Strafflagen, 11 kap., § 4 a.)

Tillämpningen av en dylik lag betyder i praktiken tillbörlig kriminalisering av de kommunistiska organisationerna. I Finland, liksom även i Estland, Lettland och Litauen äro också de kommunistiska partierna upplösta och deras propagandaverksamhet kontrolleras.

Den estniska lagen, som i berörda avseenden påkallar intresset, betecknas:

*Lag om skydd för gällande statsordning.*

Antagen av riksdagen (Riigikogu) den 12 februari 1925.

§ 1. Förbjudna äro alla slag av sammanslutningar, vilka syfta:

1) att med våld ändra det genom Republiken Estlands grundlag antagna statskicket eller gällande samhällsordning,

2) att upphäva Republiken Estlands självständighet eller att från Republiken avskilja någon av dess delar, eller

3) att propagera mot Republiken Estlands självständighet.

§ 2. Partier, föreningar och grupper eller deras förbund, i vars verksamhet man kan spåra ansatser till uppammande av i § 1 omnämnda syften, må vara, att dessa syften icke öppet erkännas eller deklarerats, förbjudas

genom beslut från ministern för inrikesärenden. Detta beslut kan överklagas av varje medlem i resp. parti, förening eller grupp eller dess förbund på sätt som stadgas i administrativa rättegångslagen.

§ 3. I händelse i föregående § (1 och 2) omskrivna partier, föreningar, grupper eller deras förbund äro representerade i självstyrelsens rådgivande eller verkställande organ (kommunalfullmäktige och kommunalnämnd; vår anm.) förklaras genom beslut från ministern för inrikesärenden deras vid val uppställda listor ogiltiga, och fullmakter till personer, som blivit valda på dessa listor, indragas. Detta beslut kan på sätt som stadgas i administrativa rättegångslagen överklagas av varje ombud, vald på resp. lista, likaså av varje kandidat, som ännu icke såsom ombud kunna taga säte i självstyrelsens rådgivande eller verkställande organ.

Har någon till självstyrelsens rådgivande eller verkställande organ tillhörig grupp medverkat till i § 1 omnämnda syften eller inriktat sin verksamhet på att uppamma dessa syften, så indrages fullmakterna för gruppens medlemmar på samma sätt och hava dessa då samma rätt att överklaga beslutet.

Skulle av denna anledning sammansättning av självstyrelsens rådgivande och verkställande organ minskas med 30 procent eller mer, äger ministern för inrikesärenden att utlysa nya val.

Lagen om val till riksdagen (Riigikogu) om folkomröstning och om rätt att anordna folkomröstning kompletteras med följande §§ 37:1 och 37:2.

§ 37:1. Vallistor kunna icke uppställas av sådana organisationer eller medborgargrupper, vilkas verksamhet åsyftar:

- 1) Ändring med våld av det genom Republiken Estlands grundlag antagna statsskicket eller gällande samhällsordning.
- 2) Upphävande av Republiken Estlands självständighet eller avskiljande från Republiken av någon av dess delar.
- 3) Bedrivande av propaganda mot Republiken Estlands självständighet.

§ 37:2. Skulle det efter valen visa sig, att någon organisation eller medborgargrupp, som på sin lista fått ombud invalda i riksdagen (Riigikogu), medverkat till syften, som omnämnas i § 1, eller med sin verksamhet strävar att uppamma dessa syften och därför upplösts på i lagen föreskrivet sätt, så upphäver riksdagen genom sitt beslut vallistan å sådana kandidater, vilka ännu icke tagit säte i riksdagen. Likaså upphäver riksdagen vallistan för kandidater, vilka ännu icke tagit säte i riksdagen, i händelse minst hälften av riksdagens medlemmar, invalda på denna lista, äro av rätten straffade för förbrytelser enligt strafflagen §§ 99—102, 126, 129:1 eller Gamla strafflagen § 1453:1 och med riksdagens medgivande tagna i fängsligt förvar.

Letlands strafflag, som under loppet av de senaste 10 åren utarbetats av en juristkommission under ledning av republikens mest kände jurist, v. presidenten i folkrepresentationen, dr Karlis Pauluks, och som antogs av sejmen den 24 april 1933, har i VII. kapitlet inrymt bestämmelser angående Brott mot statens säkerhet (§§ 103—116). I detsamma stadgas om villkoren för avhållande av offentliga församlingar. Straff i form av böter eller fängelse utdömes för stiftandet av sammanslutningar med öppet uttalade upproriska syften. Öppen agitation i samma anda i tal eller skrift bland befolkningen eller vid armén tillåtas icke. Om fara för medborgarnas liv uppstått på grund av våldspropagandan med hänsyn till de motiv för polismyndigheternas ingripande, som densamma skapat, utdömes upp till tio års straffarbete. En

hemlig agitation av enahanda art, bedriven i föreningar, skolor eller vid armén beivras med straffarbete intill två år eller fängelse. Skärpning av straffet företages, då som resultat av agitationen livsrisk inträder för allmänheten på grund av myndigheternas ingripande. Den, som i avsikt att sprida uppmaningar till ohörsamhet mot laglig myndighet låter mångfaldiga tal eller skrifter i denna anda, straffas med fängelse. Priset av brottslig handling i övrigt beivras på liknande sätt. Till sist stadgas, att »den, som öppet smädat staten, nationalsången, republikens vapen och flagga, straffas med fängelse intill sex månader».

Dessa bestämmelser må likaså ses i samband med vallagens av den 5 juni 1928 föreskrift, att av domstol straffade personer eller personer, som stå under åtal, skola anses ha förverkat sin rösträtt.

I Litauen är lagstiftningen på hithörande område betingad av säregna förhållanden, sammanhängande med landets av olika anledningar utsatta läge. Strafflagens skärpning i den utsträckning, som av de här nedan återgivna paragraferna framgår, ägde rum genom lag, antingen av presidenten, efter behandling i folkrepresentationen, den 25 februari 1920.

#### *Komplettering och ändring av strafflagen.*

§ 1. För deltagande i väpnat uppror i avsikt att

A. frånhända Litauen dess självständighet

B. frånhända Litauen någon del av dess territorium

C. med främmande makter uppnå förbindelser, som kränka Litauens självständighet

D. omvälva i grundlagen fastställd ordning och regering

å dömes dödsstraff.

§ 2. För deltagande i försök till väpnat uppror med ändamål, som i par. 1 sägs,

å dömes från 8 års straffarbete till dödsstraff.

§ 3. För deltagande i förberedelser till väpnat uppror med ändamål, som i par. 1 sägs,

å dömes straffarbete från 4 år till livstid.

§ 4. Medhjälpare vid brott nämnda i §§ 1, 2, 3

å dömes i strafflagen stipulerat straff.

§ 5. Enligt §§ 1, 2, 3 bestraffades ägodelar tillfalla staten.

§ 6. Medlem i hemliga organisationer med ändamål och medel, som i par. 1 sägs,

å dömes straffarbete intill 8 år.

§ 7. Den som värvar medlemmar till i § 6 nämnda organisationer

å dömes straffarbete intill 4 år.

En skärpning av dessa bestämmelser ägde rum genom av presidenten och förvaltningsregeringen A. Voldemaras utfärdad lag av den 25 juni 1929.

Såsom ett exempel på den kompletterande lagstiftning, vilken blivit nödvändig som en följd av det allmänna förbudet mot de statsfientliga organisationerna och som under den senaste tiden i lika hög grad funnit tillämpning såväl mot kommunistiska som nationalsocialistiska sammanslutningar, återgiva vi en 1932 kungjord lag rörande församlingsrätten och anordnandet av offentliga nöjen, under vilka rubriker en illegal politisk rörelse enligt all erfarenhet främst söker maskera sina syften.

## Litauiska republikens president kungör följande lag angående församlingsrätt och offentliga nöjen.

(Författningssamling n:r 393 5. aug. 1932 Lag n:r 2 688.)

### I. Församlingar som måste anmälas.

#### *Anmälan.*

##### § 1.

Den som anordnar församling måste göra anmälan därom.

##### § 2.

Skriftlig anmälan inlämnas till polisdistriktschefen i det distrikt, där församlingen skall äga rum.

##### § 3.

Anmälan skall inlämnas senast tre dagar före den dag, då församlingen skall äga rum.

##### § 4.

Om offentliggörande av församlingen skall ske, skall anmälan inlämnas senast tre dagar före offentliggörandet.

##### § 5.

I anmälan skall upptagas:

1. Vad i församlingen skall göras och behandlas.
2. Var församlingen skall äga rum.
3. Vilken dag församlingen skall äga rum och hur dags den skall taga sin början.
4. Anordnarnas förnamn, efternamn och bostad.

##### § 6.

Om redogörelse eller föredrag skall förekomma i församlingen, skall sammanfattning härav göras i anmälan samt föredragshållarens förnamn, efternamn och bostad uppgivas.

##### § 7.

Om vid församlingen fanor, emblem, plakat eller bilder skola förekomma, skall detta i anmälan uppgivas. På polisens anfordran skall noggrann beskrivning av fanor, emblem, plakat och bilder insändas.

##### § 8.

Om det avses att i församlingen skola delta omyndiga personer under 17 år skall detta i anmälan uppgivas.

##### § 9.

Anordnare av församling får ej vara under 21 år, måste vara litauisk medborgare och vara fast bosatt i kommunen eller staden, där församlingen äger rum, och måste vara i besittning av alla medborgerliga rättigheter.

§ 10.

Anmälan skall underskrivas av minst två av församlingens anordnare.

§ 11.

Om anmälan skett och inlämnats på sätt i §§ 2—10 föreskrives, lämnar polisdistriktschefen en förklaring att anmälan är mottagen.

§ 12.

Om i anmälan deklarerats, att omyndiga personer under 17 år skola delta i församlingen, skall detta upptagas i polisens mottagningsförklaring. Anses deltagande av omyndiga under 17 år kunna vara skadligt för dessas andliga, fysiska och moraliska fostran, upptagas ej i polisförklaringen att omyndiga äga delta i församlingen.

§ 13.

Polisförklaring lämnas ej, om församlingen anses kunna skada staten, den offentliga ordningen, medborgarnas moral eller hälsa.

§ 14.

Sedan polisförklaring erhållits ha anordnarna rätt att avhålla församling.

§ 15.

Om, sedan polisförklaring lämnats, det uppdagas att den anmälda församlingen kan skada statens säkerhet, den offentliga ordningen, medborgarnas moral eller hälsa må polisdistriktschefen förbjuda den anmälda församlingen fastän polisförklaring redan lämnats. Förbud meddelas senast 20 timmar före församlingens början till anordnarna och till dem hos vilka församlingen skall äga rum.

*Allmänt tillstånd till församling.*

§ 16.

Inrikesministern har rätt att utfärda allmänt tillstånd till församling. Allmänt tillstånd gives på högst 1 års tid.

§ 17.

Vid utfärdandet av allmänt tillstånd har inrikesministern rätt att infordra informationer angående planerade församlingar.

§ 18.

Om församling äger rum i kraft av inrikesministerns tillstånd, tillämpas ej vad som i §§ 2—15 sägs. Dock måste senast 24 timmar före församlingens början informationer, som i §§ 5—8 säges, infordras till polisdistriktschefen i det distrikt församlingen skall äga rum.

Inrikesministern kan giva tillstånd till en serie församlingar utan att ovan nämnda informationer till polisdistriktschefen för var och en av dem behöves, blott polisdistriktschefen en gång för alla underrättas om dem och den bestämda tid inom vilken de skola äga rum.

## § 19.

Inrikesministern kan av en serie församlingar som äga rum på grund av allmänt tillstånd förbjuda någon viss eller helt indraga de tillstånd han beviljat.

*Ordningsregler för församling.*

## § 20.

I församling må ej deltaga:

1. Beväpnade, med undantag för dem, som i tjänsteutövning ha rätt att bära vapen.
2. Personer i sådan uniform som ej får bäras offentligt eller med emblem vilka ej få bäras offentligt.
3. Onyktra personer.

## § 21.

I församling må ej deltaga elever vid folkskolor eller högre läroverk som ej ha tillstånd från skolans ledning.

## § 22.

I församling må ej omyndiga under 17 år deltaga med mindre därom finns skrivet i inrikesministerns allmänna tillstånd eller polisdistriktschefens förklaring.

## § 23.

I församling har representant för polisen rätt att deltaga, varvid plats må beredas honom efter hans eget val.

## § 24.

Församlingen öppnas av en av anordnarna.

## § 25.

Om församlingen ej öppnats senast 1 timme efter den tid som i förklaringen angivits för församlingens början räknas församlingen som avlyst.

## § 26.

Församlingen ledes av den anordnare som öppnat densamma eller av person som av honom anmodats eller om ordförandeval skett av den ordförande som valts. Utom ordförande kan vice ordförande och sekreterare väljas. Församlingens ordförande och vice ordförande få ej vara under 21 år, måste vara litauiska medborgare och vara i besittning av fulla medborgerliga rättigheter.

## § 27.

Ordföranden leder församlingen, övervakar ordningen och upplöser församlingen.

## § 28.

Ordföranden har rätt att:

1. tillrättavisa församlingens deltagare som bryta mot ordningen,
2. fråntaga mötesdeltagare ordet,



3. utvisa från församlingen den som ej har rätt att deltaga eller ej lyder ordföranden,

4. avlysa församlingen om oordning förekommer.

§ 29.

Ordföranden måste avlysa församlingen

1. om församlingen ej längre har den karaktär som i förklaringen angivits,

2. om från församlingen icke uteslutits de som ej ha rätt att deltaga,

3. om i församlingen kollekt upptages utan vederbörligt tillstånd,

4. om i församlingen åsikter komma fram som äro farliga för statens säkerhet eller den offentliga ordningen eller kränka moralen eller om på annat sätt församlingens avhållande kan skada ordningen eller hälsan.

§ 30.

Om vid i § 29 nämnda tillfällen församlingen ej avlyses må polisens representant uppfordra ordföranden att avlysa församlingen.

§ 31.

Om ordföranden ej avlyser församlingen på polisens uppfordran avlyses densamma av polisens representant. Om avlysningen upprättar polisens representant protokoll.

§ 32.

Om församling ej kommit till stånd, avslutats eller avlysts övervakar polisens representant att deltagarna i församlingen snarast möjligt avlägsna sig från församlingsplatsen. De som ej självmant avlägsna sig kunna med polis-makt tvingas därtill.

§ 33.

Församling kan äga rum på gator, torg och andra trafikerade platser blott med kretschefens (landshövdingens; vår anm.) tillstånd.

§ 34.

Församling får ej äga rum eller fortsätta från kl. 23 till 8. Under denna tid får församling fortsätta endast med kretschefens tillstånd.

II. Offentliga nöjen som måste anmälas.

*Anmälan.*

§ 35.

Den som anordnar offentligt nöje måste göra anmälan därom.

§ 36 = § 2.

§ 37 = § 3.

§ 38 = § 4.

§ 39.

I anmälan skall upptagas:

1. program för det offentliga nöjet,

2. var det offentliga nöjet skall äga rum,

3. vilken dag det offentliga nöjet skall äga rum och huru dags det skall taga sin början.

4. anordnarnas förnamn, efternamn och bostad.

## § 40.

Anordnare av offentligt nöje får ej vara under 21 år, måste vara litauisk medborgare och i besittning av fulla medborgerliga rättigheter.

## § 41.

Anmälan skall underskrivas av det offentliga nöjets anordnare.

## § 42.

Om anmälan skett och inlämnats på sätt i §§ 36—41 föreskrives lämnar polisdistriktschefen en förklaring att anmälan är mottagen.

## § 43.

Polisförklaring lämnas ej om det offentliga nöjet anses kunna skada den offentliga ordningen, medborgarnas moral eller hälsa.

## § 44.

Sedan polisförklaring erhållits har anordnare rätt att anordna det anmälda offentliga nöjet.

## § 45.

Om, sedan polisförklaring lämnats, det uppdagats, att det anmälda offentliga nöjet kan skada statens säkerhet, den offentliga ordningen, medborgarnas moral eller hälsa, må polisdistriktschefen förbjuda det anmälda offentliga nöjet. Förbud meddelas senast 24 timmar före det offentliga nöjets början till anordnare och till den hos vilken det offentliga nöjet skulle äga rum.

*Allmänt tillstånd till offentligt nöje.*

§ 46 = § 16.

§ 47 = § 17.

§ 48 = § 18.

§ 49 = § 19.

*Ordningsregler för offentliga nöjen.*

## § 50.

Anordnare övervakar ordningens upprätthållande vid det offentliga nöjet.

§ 51 = § 23.

## § 52.

Polisens representant har rätt att avlysa det offentliga nöjet om det visar sig kunna skada statens säkerhet, den offentliga ordningen, medborgarnas hälsa eller moral. Om avlysningen upprättar polisens representant protokoll.

§ 53 = § 32.

§ 54 = § 33.

## § 55.

Offentligt nöje får ej äga rum eller fortsättas kl. 1—8 f. m. Under denna tid får offentligt nöje fortsättas endast med kretschefens tillstånd.

III. Församlingar och offentliga nöjen som ej behöva anmälas.

§ 56.

Anmälan av församling behöver ej göras om:

1. församlingen sker på kallelse av regeringen,
2. församlingen sker i samband med religiös kult,
3. styrelser, ledningen eller annat verkställande organ för sällskap, förening, bolag eller dess avdelning kalla till församling,
4. församling av elever eller elevkorporationer sker inom skolans väggar,
5. församling sker i familje- eller privatangelägenhet.

§ 57.

Anmälan av offentligt nöje behöver ej göras om:

1. det anordnas av regeringen,
2. det anordnas av elever eller elevkorporationer inom skolans väggar,
3. det anordnas i familj eller privat.

§ 58.

Litauens skyddskår och scoutförbund ha rätt att utan anmälan anordna församlingar och offentliga nöjen enligt egna ordningsföreskrifter.

§ 59.

Representant för polisen har rätt att infinna sig vid församling eller offentligt nöje varom anmälan ej behövs göras, om det kommit till polisens kännedom, att församlingen eller det offentliga nöjet

1. ej försiggår enligt i §§ 56—58 föreskrivna villkor
2. kan skada statens säkerhet, den offentliga ordningen, medborgarnas moral eller hälsa.

§ 60.

Om polisrepresentanten finner att församling eller offentligt nöje som ej behöver anmälas ej försiggår enligt i §§ 56—58 föreskriven ordning eller kan skada statens säkerhet, den offentliga ordningen, medborgarnas moral eller hälsa har han rätt att avlysa församlingen eller offentligt nöje. Om avlysningen upprättar polisens representant protokoll.

§ 61.

Efter avlysning av församling eller offentligt nöje övervakar polisens representant att deltagarna i församlingen eller det offentliga nöjet snarast möjligt avlägsna sig från församlingsplatsen. De som ej självmant avlägsna sig kunna med polismakt tvingas därtill.

IV. Ordningsföreskrifter gällande för processioner och religiösa tåg.

§§ 62—63.

V. Straffbestämmelser.

§ 64.

Den som överträder lagen:

1. genom att som ordförande i församling ej åtlyda polisrepresentantens uppfordran att avlysa församlingen,

2. genom att uppvigla till olydnad mot polisrepresentantens uppfordran eller till fortsättande av redan avlyst församling eller offentligt nöje,
  3. genom att anordna församling eller offentligt nöje som förbjudits eller för vilka varken polisförklaring eller allmänt tillstånd erhållits eller som ej anmälts eller som äger rum på förbjuden plats eller tid,
  4. genom att upplåta plats till sådan församling eller offentligt nöje,
  5. genom att vara ordförande eller hålla tal i sådan församling,
  6. genom att motsätta sig polisens anmodan att lämna platsen för församlingen eller offentligt nöje som ej kommit till stånd eller slutförts eller blivit avlyst
- dömes av kretschefen till tre månaders fängelse eller högst 3 000 litas i böter.

#### VI. Besvär.

##### § 65.

Anordnare av församling eller offentligt nöje och ordförande i församling kan hos kretschefen överklaga polisens åtgöranden enligt denna lag inom 5 dagar efter de överklagade åtgärderna. Överklagelsen inlämnas genom polisdistriktschefen.

##### § 66.

Anordnare av församling och offentligt nöje kunna överklaga kretschefens åtgärder inom 5 dagar efter dessa åtgärder. Kretschefens beslut kan överklagas hos inrikesministern inom 5 dagar efter beslutet. Överklagelse av kretschefens beslut enligt § 64 mottages, om den klagande lämnar 6:60 litas i pant för varje arrestdygn eller en femtedel av bötesbeloppet. Överklagelsen inlämnas genom kretschefen.

##### § 67.

Inrikesministerns beslut angående överklagad dom kan överklagas i högsta domstolen senast 5 dagar efter beslutets avgivande. Överklagelsen inlämnas genom inrikesministern.

##### § 68.

Inlämnande av överklagelse uppskjuter straffets verkställande.

#### VII. Slutbestämmelser.

##### § 69.

Inrikesministern utfärdar reglerna för denna lags tillämpning. Kultusministern utfärdar i samråd med vederbörande ministrar regler för verkställande och översyn av församlingar och offentliga nöjen som elever och elevkorporationer avhålla inom skolans väggar.

##### § 70.

Denna lag gäller från dagen för dess offentliggörande.

##### § 71.

Förordningarna om församlingsrätt i författningssamlingen n:r 20 Lag 526, i n:r 196 Lag 1333 och i n:r 230 Lag 1425 försätts ur kraft.